

MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO

Lista najważniejszych
zmian w pakiecie
legislacyjnym
polityki spójności
na lata 2014-2020

**NARODOWA
STRATEGIA SPÓJNOŚCI**
dla rozwoju Polski

MINISTERSTWO
ROZWOJU
REGIONALNEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Prezentujemy listę najważniejszych zmian w pakiecie legislacyjnym polityki spójności wynegocjowanych dotychczas w Radzie Unii Europejskiej w ramach częściowych podejść ogólnych dzięki postulatom polskim (stan na 26 października 2012 r.)

Dotychczas Rada przyjęła kompromisy dla **17 bloków tematycznych**¹. Należy zauważyć, że szereg wypracowanych rozwiązań odzwierciedla propagowane od 2007 r. przez Polskę i inne państwa członkowskie kierunki reformy polityki spójności, czyniąc ją polityką:

- ▶ skoncentrowaną na przedsięwzięciach przyczyniających się do wzrostu gospodarczego i zatrudnienia;
- ▶ zintegrowaną, tj. łączącą działania z zakresu inwestycji twardych i miękkich;
- ▶ ukierunkowaną terytorialnie, tj. uwzględniającą odmienne uwarunkowania społeczno-gospodarcze regionów;
- ▶ wyposażoną w silny komponent „działań lokalnych”, tj. w szerszym zakresie uwzględniająca rolę miast w stymulowaniu wzrostu oraz powiązań miasto-wieś.

W każdym z bloków Polska była aktywnym graczem proponując nowe rozwiązania. Najważniejsze wprowadzone zmiany w przyszłej polityce spójności dotyczą:

1. **Programowanie strategiczne** – wprowadzony zostanie **system dokumentów strategicznych**, który zapewni **lepszą koordynację z innymi politykami** przez opracowywane na poziomie unijnym **Wspólne Ramy Strategiczne** obejmujące **politykę spójności, politykę rozwoju obszarów wiejskich oraz politykę rybacko-morską**. Na poziomie krajowym, we współpracy z Komisją Europejską, będzie przygotowana **Umowa Partnerska**, określająca strategiczne inwestycje, ramy osiągania rezultatów, determinująca powiązania między celami tematycznymi a rezultatami do osiągnięcia, docelowe wartości wskaźników, na podstawie których będzie później monitorowany postęp we wdrażaniu polityki spójności - dokument regulujący wszystkie przekrojowe kwestie i będący podstawą do negocjacji z Komisją Europejską. W oparciu o jej zapisy będą przygotowane poszczególne **programy operacyjne**. Dodatkowo, nowa logika programowania pozwoli lepiej powiązać cele, inwestycje i rezultaty do osiągnięcia, jak również zostanie wprowadzona **możliwość łączenia kilku celów tematycznych i funduszy na poziomie osi priorytetowej do wys. 20% wkładu unijnego do programu**.
2. **Koncentracja tematyczna** – przyszłe działania i inwestycje polityki spójności ma charakteryzować **europejska wartość dodana, zgodna z priorytetami strategii Europa 2020** zwłaszcza:

- ▶ wydajność energetyczna oraz odnawialne źródła energii;
- ▶ innowacyjność i konkurencyjność MŚP;
- ▶ zatrudnienie, edukacja, walka z ubóstwem.

W związku z tym, projekty rozporządzenia polityki spójności definiują **11 celów tematycznych i przypisane im priorytety inwestycyjne**, wokół których skupią się przyszłe działania. Dodatkowo, określony został tzw. **ring fencing, czyli poziomy procentowe minimalnych alokacji danego funduszu, w jakim należy wypełniać poszczególne cele** – ma to wspomóc **jeszcze większe ukierunkowanie i skoncentrowanie środków polityki spójności na najważniejszych dla Unii Europejskiej wyzwaniach**. Jednocześnie, cele i priorytety będą mogły być realizowane przez inwestycje odpowiednio dopasowane do potencjałów i problemów rozwojowych poszczególnych państw członkowskich i regionów.

¹ Przyjęte bloki tematyczne to: *programowanie strategiczne, warunkowość ex-ante, monitoring i ewaluacja, zarządzanie i kontrola, kwalifikowalność, duże projekty, koncentracja tematyczna, instrumenty finansowe, ramy i ocena wykonania oraz projekty generujące dochód i partnerstwo publiczno-prywatne, Zarządzanie i kontrola, Pomoc techniczna i informacja i komunikacja, Instrumenty terytorialne, EWT, Kwestie finansowe poza Wieloletnimi Ramami Finansowymi (WRF), Wskaźniki, Rekomendacje Rady dla poszczególnych państw członkowskich.*

Warto zaznaczyć także, że to dzięki postulatowi Polski przyjęto **zasadę dotyczącą koncentracji 80% a nie 100% alokacji danego programu operacyjnego Europejskiej Współpracy Terytorialnej na 4 (z 11) celach tematycznych (20% środków pozostanie na inne działania o znaczeniu bardziej lokalnym)** oraz możliwość zwiększenia poziomu cross-financingu do 10% na poziomie osi priorytetowej.

3. **Koncentracja tematyczna** – szczególna sytuacja dotyczy *Mazowsza*, które jako jedyny polski region przekroczyło 75% średniego poziomu PKB Unii Europejskiej, czyli nie będzie już zaliczane do kategorii regionów mniej rozwiniętych, co wpłynie na to, że będą tu obowiązywały inne zasady wdrażania funduszy polityki spójności. Stąd jednym z ważniejszych postulatów Polski było wynegocjowanie zakresu wsparcia i poziomów koncentracji tematycznej dla Mazowsza, które byłyby zbliżone lub takie same jak w pozostałych regionach polskich. Wynegocjowane przepisy **pozwalają finansować Mazowszu i innym regionom lepiej rozwiniętym infrastrukturę podstawową w obszarach transportu i środowiska; zmniejszone zostały poziomy minimalnych alokacji na wybrane cele tematyczne** - np. z 52% do 45-50% alokacji funduszy strukturalnych na cele tematyczne 8 - zatrudnienie, 9 – włączenie społeczne, i 10 – edukacja. Dodatkowo, będzie możliwe zmniejszenie jeszcze tych poziomów oraz minimalnych alokacji w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na badania i rozwój, innowacje, technologie informacyjno-komunikacyjne, małe i średnie przedsiębiorstwa i gospodarkę niskoemisyjną pod warunkiem odpowiedniego zwiększenia alokacji w innych regionach Polski.
4. **Warunkowość ex-ante** – to mechanizm mający służyć skutecznemu wykorzystaniu wsparcia poprzez określenie **na poziomie Unii Europejskiej warunków ex-ante**, czyli zestawu warunków instytucjonalnych, strategicznych i legislacyjnych, które będą musiały być spełnione zanim rozpocznie się wdrażanie danego programu operacyjnego. Dzięki postulatowi Polski, warunki ex-ante powiązane z priorytetami inwestycyjnymi oraz specyficznymi celami programów, zapewniono swobodę stosowania warunkowości ex-ante albo na poziomie programu albo na poziomie Umowy Partnerskiej oraz doprecyzowano zasady zastosowania przez Komisję Europejską ewentualnych zawiesznień płatności (konsekwencja niewywiązania się z danego warunku).
5. **Ramy wykonania (ang. performance framework)** – wprowadzony zostanie **mechanizm weryfikacji osiągnięcia ustalonych rezultatów w ramach poszczególnych programów** poprzez wyznaczenie tzw. kamieni milowych, czyli **wartości pośrednich na 2018 r. oraz wartości docelowych na 2022 r. dla wybranych wskaźników**. W przypadku ich osiągnięcia możliwe będzie przeznaczenie dodatkowych środków na dany program w ramach tzw. rezerwy wykonania², a przy niewywiązaniu się Komisja Europejska będzie miała możliwość zawiesić płatności lub nałożyć korektę netto na dane państwo. Ważne, że dzięki propozycji Polski **wprowadzono procedurę szybkiego zatwierdzenia, tzw. fast track dla modyfikacji programu operacyjnego** wynikającą z podzielenia środków rezerwy wykonania. Procedura ta przyczyni się do szybszego wykorzystania w ramach programów ewentualnych dodatkowych środków, pochodzących z rezerwy wykonania.
6. **Zarządzanie i kontrola** – sukcesem jest pełne uznanie postulatów Polski dotyczących **obowiązków Państwa Członkowskiego w zakresie raportowania o nieprawidłowościach (zmniejszenie obciążeń biurokratycznych poprzez wyłączenie z obowiązku notyfikacji do Komisji Europejskiej nieprawidłowości nieprzekraczających 10 tys. EUR) oraz wyłączenia z obowiązku raportowania do Komisji Europejskiej niektórych nieprawidłowości**.

² Zagadnienie rezerwy wykonania jest negocjowane w ramach grupy odpowiedzialnej za WRF stąd nie jest jeszcze przesądzone czy zostanie ona stworzona. Polska jest zwolennikiem takiej pozytywnej zachęty.

7. **Duże projekty** – wśród najważniejszych kwestii, które zostały zmienione w odpowiedzi na postulat Polski warto wymienić m.in.: oparcie progu dla dużych projektów o koszty kwalifikowane (EUR 50 000 000), a nie całkowite i **ustalenie wyższego progu dla sektora transportu (EUR 75 000 000)**. Lista projektów dużych nie będzie musiała być zatwierdzana przez Komisję Europejską (tylko przez komitet monitorujący) i nie będzie ograniczeń co do możliwości jej aktualizacji. Możliwe będzie certyfikowanie wydatków po notyfikacji dużego projektu przez Komisję Europejską lub umożliwienie państwu członkowskiemu podjęcia decyzji, czy projekt ma być akceptowany przez Komisję Europejską czy też przez niezależnego eksperta. Wszystkie te zmiany znacząco **uproszczą proces akceptacji dużych projektów**.
8. **Kwestie finansowe poza Wieloletnimi Ramami Finansowymi** – **zwiększono próg elastyczności przesuwania środków między kategoriami regionów z proponowanych 2% do 3%**. Zwiększenie tego progu ma znaczenie w kontekście wyjścia Mazowsza z kategorii regionów mniej rozwiniętych.
9. **Partnerstwo Publiczno-Prywatne (PPP)** – kompromis w tym bloku był w znacznym stopniu przygotowany na bazie polskiej propozycji, dzięki czemu m.in.: **uznano szczególną specyfikę PPP poprzez zapewnienie prymatu przepisów dla tego trybu nad przepisami o charakterze ogólnym oraz wprowadzenie do rozporządzenia ogólnej definicji PPP**. Zmiany te istotnie uproszczą wdrażanie przyszłych projektów wykorzystujących PPP.
10. **Europejska Współpraca Terytorialna** – oprócz zasady dotyczącej koncentracji tematycznej (pkt 3), dzięki postulatowi Polski utrzymano zasadę iż **alokacje na programy transgraniczne będą przydzielane na państwa członkowskie** (które następnie same zdecydują o ich podziale) a nie na dane programy oraz utrzymano możliwość **przesunięcia przez państwo członkowskie kwoty nieprzekraczającej 15% alokacji finansowej pomiędzy komponentami współpracy transgranicznej i terytorialnej**, co w razie potrzeby pozwoli zwiększyć pulę finansową na program w danym komponencie.

Wydawca:

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa
www.mrr.gov.pl
www.funduszeuropejskie.gov.pl

egzemplarz bezpłatny

Programowanie 2014-2020

